

Elisa Suominen, Emmi Nykänen & Tanja Munnukka

MENETELMIÄ NUORTEN DIGI- JA TYÖNHAKUTAIDON VAHVISTAMISEEN

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Xamk Inspiroi 72

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Mikkeli 2023

© Tekijät ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Kirjoittajat: Elisa Suominen,
Emmi Nykänen & Tanja Munnukka

Taitto ja kuvitus: Petri Hurme / Vinkeä Design Oy

Valokuvat: Pihla Liukkonen / Kontrastia Oy

ISBN: 978-952-344-533-8 (PDF)

ISSN: 2489-6764 (verkko)

julkaisut@xamk.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenian OSUVA – nuorten ja nuorten aikuisten digitaitojen sparraus -hankkeessa vahvistettiin Etelä-Savon alueen 16–35-vuotiaiden digi- ja työnhakutaitoja. Hankkeessa toteutettiin vuosina 2022–2023 erilaisia koulutuksia, tapahtumia ja työpajoja sekä tarjottiin digitaitojen edistämiseen sekä työnhakuun liittyvää yksilöohjausta hankkeen kohderyhmään kuuluville osallistujille. Hanketta rahoitti Etelä-Savon ELY-keskus Euroopan sosiaalirahastosta.

SISÄLLYS

Johdanto	4	Esimerkki nuoren täyttämästä osaamiskentästä	26
Miksi nuorten digitaitoja on tärkeää vahvistaa?	6	Unelmakartta	27
Digitaitojen merkitys työnhaussa	8	Yllättävät työelämätarinat	28
Menetelmiä digi- ja työnhakutaitojen vahvistamiseen	10	YKSILÖOHJAUS	30
Koulutukset ja ryhmien kanssa työskentely	12	Yksilöohjauksen runko	32
Työnhakuprosessi	17	TAPAHTUMAT	35
Hyvä CV – rakenne ja sisältö	18	VIDEOMATERIAALIT	37
Oman osaamisen tunnistaminen	19	Vinkit työhaastatteluun	38
Sosiaalisen median hyödyntäminen työnhaussa	20	Millainen on hyvä CV?	39
Toiminnalliset työpajat	21	Työsuhteesta sopiminen	40
Visuaalinen CV	23	Videoesittelyn tekeminen	41
Videoesittely	24	INNOSTU AIHEESTA LISÄÄ	42
Osaamiskenttä	25	Lähteet	46

JOHDANTO

Digitalisaation eteneminen tarkoittaa myös jatkuvaa työmarkkinoiden muutosta. Teknologia kehittyy tulevaisuudessakin nopeasti ja se vaikuttaa työmarkkinoiden lisäksi yhteiskunnan rakenteisiin ja ihmisten arkeen. Yhä useammat asiat hoidetaan verkossa, joten ihmisten on otettava digitaatioita nopeasti haltuun. (Sitra 2020.)

Digitaitoja ja -osaamista tulee kehittää jatkuvasti, jotta taidot pysyvät ajantasaisina. Nuortenkaan elämässä digitaatioita eivät ole erillinen osa-alue, vaan digitaatioita ja -osaaminen kulkevat mukana läpi erilaisten elämänvaiheiden. Esimerkiksi työhaussa digitaatioilla on suuri merkitys ja nuori voi jäädä yhteisön sekä yhteiskun-

nan ulkopuolelle, jos riittäviä digivalmiuksia ei ole erilaisissa palveluissa asiointiin. (Valtiovarainministeriö 2020.)

Nuorten elämään kuuluu nykyään monenlaisia osa-alueita, jotka vaativat digitaalisten palvelujen käyttöä ja ymmärrystä. Näitä ovat muun muassa opinnoissa tarvittavat taidot ja työpaikan hankkimiseen vaadittavat taidot. Eri palveluissa luoviminen on vain osa suurta, moninaista kokonaisuutta. Koska nuoret ovat kasvaneet nopeasti digitalisoituvassa yhteiskunnassa, monesti ajatellaan että he saavat hankittua itselleen monet tarvittavat digitaatioita itsenäisesti tai jollain tapaa automaattisesti. Asia ei kuitenkaan ole aina niin. Digitaalisen yhteiskunnan

muutokset vaikuttavat myös nuoriin ja myös nuoret tarvitsevat tukea digitaatioissaan. (Digi- ja väestötietovirasto 2021, 6,7.)

Monet nuoret ovat taitavia toimimaan erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä ja käyttämään esimerkiksi sosiaalista mediaa. Kaikilla taidot eivät kuitenkaan välttämättä riitä esimerkiksi verkkoasiointiin tai erilaisten hakemusten laatimiseen. Pelkästään kyky käyttää digitaalisia alustoja tai sovelluksia, ei auta ymmärtämään koko toimintaympäristöä ja palvelurakennetta sen taustalla. (Digi- ja väestötietovirasto 2021, 8.)

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Nuorisolan tutkimus- ja kehit-

tämiskeskus Juveniassa toteutettiin Etelä-Savossa vuosina 2022–2023 OSUVA – nuorten ja nuorten aikuisten digitaatioita sparraus -hanke. OSUVA-hankkeessa lähdettiin vastaamaan edellä mainittuihin haasteisiin järjestämällä Etelä-Savon alueen 16–35-vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille erilaisia digi- ja työnhakutaitoja vahvistavia koulutuksia sekä työpajoja. Lisäksi hankkeessa tarjottiin työnhakua tukevaa yksilöohjausta osallistujille.

Hankkeen toimintaan osallistuneiden nuorten elämäntilanteet sekä tämänhetkiset digitaatioita olivat keskenään hyvin erilaisia. Osa osallistujista oli parhaillaan opiskelemassa peruskoulussa, toisella asteella tai korkeasteella. Osa

oli työnhakijoita tai esimerkiksi mukana nuorten työpajoilla, työkokeiluissa tai kotouttamiskoulutuksessa. Hankkeen aikana pilotoitiin erilaisia aiheeseen liittyviä menetelmiä koulutukseen, työpajoihin sekä yksilöohjauksiin, joilla pystyttiin tarjoamaan digi- ja työnhakutaitojen sparrausta aina kyseisten osallistujien tarpeiden mukaisesti. Lisäksi hankkeen aikana järjestettiin erilaisia aiheeseen liittyviä tapahtumia sekä oltiin osana yhteistyökumppaneiden isompia tapahtumakokonaisuuksia.

Tietoa kohderyhmän digitaitojen kehittämistarpeista digi- ja työnhakutaitoihin liittyen hankittiin hankkeen alussa tehdyn kyselyn sekä hankkeen aikana tehtyjen kartoitusten sekä palautteiden ja arvioinnin avulla.

Hankkeessa tehtiin laajaa verkostoyhteistyötä alueen nuorten ohjauksen, opetuksen ja työllisyyden edistämisen parissa työskentelevien ammattilaisten kanssa. Hankkeen toiminta suunniteltiin sekä toteutettiin hankkeen yhteistyöverkoston kanssa, johon kuuluivat mm. alueen oppilaitokset, nuorten työpajat sekä ohjaamot. Lisäksi toiminta suunniteltiin yhdessä ammattilaisten sekä kohderyhmään kuuluvien nuorten kanssa osallistujien tarpeita sekä toiveita vastaavaksi. Toimintaa arvioitiin koko hankkeen ajan ja toimintoja kehitettiin hankkeen aikana systemaattisesti arvioinnin sekä palautteiden perusteella.

Hankkeen aikana havaittiin, että usein nuorten työllistymisen haasteena eivät ole yksittäiset puutteet digitaidoissa,

sillä nuoret usein oppivat heille uusienkin alustojen ja ohjelmien sekä järjestelmien käytön nopeasti. Sen sijaan osalla nuorista yleiset työnhakutaidot ovat puutteellisia, vaikka taitoja harjoitellaan jo peruskoulussa. Lisäksi monilla osallistujista ilmeni tuen tarvetta erityisesti oman osaamisen tunnistamisessa, sanoittamisessa sekä sen esille tuomisessa osana työnhakuprosessia. Nuorten digi- ja työnhakutaitojen vahvistamiseen suunnatuissa koulutuksissa ja työpajoissa parhaiten toimivat toiminnalliset menetelmät, joissa osallistujat pääsivät itse aktiivisesti harjoittelemaan uusia taitoja. Kaikkein tehokkaimmaksi menetelmäksi havaittiin yksilöohjaus. Se vaatii aikaa ja resursseja, mutta tuottaa vaikuttavimpia tuloksia.

Tähän oppaaseen on koottu hankkeen aikana hyväksi havaittuja menetelmiä nuorten sekä nuorten aikuisten digi- ja työnhakutaitojen vahvistamiseen. Opas on tuotettu OSUVA-hankkeen aikana tehtyjen havaintojen, osallistujien palautteen sekä hankkeen yhteistyöverkostoon kuuluvien asiantuntijoiden ja hankkeeseen muodostetun kehittäjäryhmän kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Opas on suunnattu nuorten sekä nuorten aikuisten parissa työskenteleville asiantuntijoille ja alaa opiskeleville sekä muille aiheesta kiinnostuneille inspiraatioksi ja keskustelun avaajaksi.

OSUVA-hankkeen työryhmä: Elisa Suominen, Emmi Nykänen & Tanja Munnukka.

MIKSI NUORTEN DIGITAITOJA ON TÄRKEÄÄ VAHVISTAA?

Nuorilla ajatellaan usein olevan erityisen hyvät digitaidot, mutta todellisuudessa heidän digiosaamisensa on tasoltaan hyvin vaihtelevaa. Puutteellinen digiosaaminen voi vaikeuttaa opiskelua, työllistymistä, yhteiskunnan toimintaan osallistumista ja erilaisten palvelujen käyttämistä. Erilaisten digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot sekä kyky hyödyntää monipuolisesti digitaalisia ratkaisuja ovat myös tulevaisuudessa tärkeä osa keskeistä työelämäosaamista. (Opetushallitus 2019.)

Digitaitoja sekä digipalveluissa asiointia on tärkeää aktiivisesti ohjata ja neuvoa myös nuorille, sillä monet nuoret kokevat jäävänsä liian yksin näiden asioiden

opettelussa. Haasteet liittyvät nuorilla digipalvelujen käytettävyyteen, löydettävyyteen sekä ymmärrettävyyteen. Tällä hetkellä monien nuorten digitaitojen oppiminen on riippuvaista lähipiirin avusta, mikä voi osaltaan lisätä nuorten eriarvoistumista sekä digisyrjäytymistä. (Digi- ja väestötietovirasto 2021.)

Monet opiskelijat ovat tuoneet esille tarvitsevansa tukea työmarkkinoille siirtymiseen sekä oman osaamisen esille tuomiseen työllistymisen tueksi (Juutilainen ym. 2021). Digitaaliset osaamisvaatimukset opinnoissa sekä työelämässä ovat lisääntyneet huomattavasti myös koronapandemian myötä ja monet uudet käytänteet sekä digitaaliset alustat ovat tulleet laajalti käyttöön (Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta 2020).

Monilla nuorilla sekä nuorilla aikuisilla on haasteita esimerkiksi työnhakuun liittyen. Nuorten parissa toimivat ammattilaiset ovat tuoneet esille havaintoja muun muassa siitä, että esimerkiksi osa nuorten tekemistä kesätyöhakemuksista on tiedoiltaan puutteellisia ja esimerkiksi sähköisten verkkolomakkeiden kautta töitä haettaessa osa nuorista ei vastaa kaikkiin kysymyksiin. Digitaalisten alustojen ja sovellusten käyttäminen onnistuu usein kyllä teknisesti mutta esimerkiksi työnhakuun liittyvän kirjallisen ilmaisun tuottaminen mietityttää monia nuoria.

Myös oman osaamisen esille tuominen digitaalisilla alustoilla voi olla haastavaa osalle nuorista. Nuorten digi- ja työnhakutaitojen vahvistamiseen liittyvällä ohjauksella voidaan tukea nuorten ja nuorten aikuisten yhdenvertaisuutta myös digiosallisuuteen liittyen. Tämän vuoksi on tärkeää resursoida digi- ja työnhakutaitoihin liittyvää tukea ja ohjausta myös nuorille sekä nuorille aikuisille.

DIGITAITOJEN MERKITYS TYÖNHAUSSA

Digitaaliset työkalut ja palvelut kehittyvät edelleen nopeasti ja esimerkiksi työnhaussa digiratkaisuilla ollaan pystytty edistämään työnhakijan ja rekrytoivan yrityksen kohtaamista. Työnhaku painottuu nykyään yhä useammin digitaalisiin kanaviin, joiden avulla molemmat osapuolet voivat kertoa enemmän itsestään, jonka vuoksi myös nuorilla on tärkeää olla kyky käyttää näitä työkaluja ja palveluja. (TE-palvelut 2021.)

Avoimia työpaikkoja etsitään useiden erilaisten verkkosivustojen kautta ja työhaakemukset lähetetään useimmiten sähköisen järjestelmän kautta, lomakkeen

kautta tai sähköpostitse. Omaan osaamistaan voi perinteisen ansioluettelon lisäksi tuoda esille muun muassa videoesittelyn avulla. Työnhaussa voidaan hyödyntää myös sosiaalista mediaa ja esimerkiksi LinkedIn-profiilin kautta rekrytoija voi löytää sopivan työntekijän ja työnhakija voi sitä kautta saada esimerkiksi työtarjouksia. Nykyään työhaastatteluja voidaan toteuttaa myös videohaastatteluina etäyhteydellä. (TE-palvelut 2021.)

Nuoret sekä heidän parissaan työskentelevät ammattilaiset ovat tuoneet esille, että nuoret kaipaavat tukea ja ohjausta erityisesti tietyissä työllistymiseen liit-

tyvissä digitaidoissa. Näitä ovat muun muassa työhakemuksen ja visuaalisen CV:n sekä videoesittelyn tekeminen ja sosiaalisen median hyödyntäminen työhaussa. Lisäksi nuoret kaipaavat tietoa työnhakuprosessista, työnhakukanavista ja niihin liittyvien järjestelmien käytöstä.

Työnhakutaitoihin liittyy keskeisesti kyky toimia digiympäristöissä, joissa on tärkeää myös pystyä kertomaan omasta osaamisestaan. Sekä nuorten että heidän parissaan toimivien ammattilaisten näkökulmasta eniten haasteita on nimenomaan oman osaamisen tunnistamisessa, sen sanoittamisessa ja sen markkinoinnissa digitaalisilla alustoilla. Monet nuoret pohtivat esimerkiksi sitä, mitä työhakemuksessa tai CV:ssä voi itsestään kertoa, jos työkokemusta ei vielä ole tai se on vähäistä. Nuorten työn-

hakuun liittyvässä ohjauksessa digitaitojen opettelun lisäksi on tärkeää kannustaa ja auttaa nuorta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja taitojaan sekä rohkaista häntä tuomaan niitä esille.

Minäpystyvyys on uskomus omiin kykyihin toimia erilaisissa tilanteissa ja sitä voidaan vahvistaa antamalla kannustavaa palautettava ja hyödyntämällä osallistavia menetelmiä ja dialogisuutta. Tärkeää on myös ammattilaisten kouluttaminen minäpystyvyyden vahvistamiseen. (Bandura 1995, 2.) Digitaitojen vahvistamisen lisäksi nuoren henkilökohtaisen tilan-

teen ja hänen urapolkuunsa liittyvien toiveiden sekä mahdollisuuksien äärelle pysähtyminen on tärkeää. Nuoren toiveita ja mahdollisuuksia pohtiessa on merkityksellistä vahvistaa myös hänen minäpystyvyyttään.

MENETELMIÄ DIGI- JA TYÖNHAKUTAUTOJEN VAHVISTAMISEEN

Seuraavaksi esitellään hyväksi havaittuja menetelmiä nuorten sekä nuorten aikuisten digi- ja työnhakutaitojen vahvistamiseen.

Digi- ja työnhakutaitoja vahvistaessa toiminnan tarkoituksena on aina erityisesti edistää osallistujien kykyä tuoda omaa osaamistaan esille digitaalisilla alustoilla työllistymisen näkökulmasta. Lisäksi osallistujia rohkaistaan vapaa-ajalla, opinnoissa sekä harrastuksissa hankittuun osaamiseen tunnistamiseen sekä hyödyntämiseen työnhaussa. Toiminnossa osallistujia kannustetaan myös pohtimaan millaisia valintoja heidän on tärkeää tehdä ja millaisia taitoja heidän tulee harjoitella, jotta tulevaisuudessa heillä on mahdollisuus toteuttaa omaan urapolkuunsa liittyvät haaveet.

Digi- ja työnhakutaitoja edistävissä menetelmissä tavoitteena on, että osallistujien:

- **osaamidentiteetti** vahvistuu ja he osaavat markkinoida itseään ja omaa osaamistaan työtä hakiessa
- **kyky tunnistaa** omia jo aiemmin hankittuja taitoja kehittyä, joka osaltaan lisää heidän itsevarmuuttaan työnhakijana sekä heidän mahdollisuuksiaan saada omaa osaamista vastaavaa työtä
- **tietämys** erilaisista työnhakuun liittyvistä digitaalisista alustoista sekä ratkaisusta kasvaa ja he pystyvät paremmin arvioimaan, että mistä olisi heille työnhakijoina hyötyä
- **kyky oppia** verkostoitumaan digitaalisilla alustoilla kehittyä ja edistää tällä tavoin työllistymistä
- **taidot** erilaisten digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisestä karttuvat ja he oppivat tekemään esimerkiksi videoesittelyn ja visuaalisen CV:n
- **taidot** erilaisten järjestelmien käytöstä kehittyvät, jolloin työnhausta tulee sujuvampaa

KOULUTUKSET JA RYHMIEN KANSSA TYÖSKENTELY

Ryhmille järjestettävien koulutusten ja toiminnallisten työpajojen avulla voidaan vahvistaa nuorten digiosaamista työnhakuun liittyen sekä lisätä rohkeutta oman osaamisen esille tuomiseen ja markkinointiin digitaalisten menetelmien avulla. Tällä tavoin madalletaan kynnyksiä myös itsenäiseen ja omatoimiseen työnhakuun. Koulutukset ja työpajat on tärkeää suunnitella aina osallistujien osaamistasoa ja tarpeita vastaaviksi ja tämän vuoksi on merkityksellistä saada tietoa osallistuvasta ryhmästä sekä osallistujien ja koulutuksen tai työpajan tilaajan toiveista etukäteen. Osallistujien osaamistasossa tulee myös huomioida ryhmän lähtökohdat IT-taidoissa ja luoda pohja

koulutukselle tämän kautta. Esimerkiksi jos toteuttaa koulutusta Canvan käytöstä, tulee huomioida ovatko osallistujat käyttäneet vastaavanlaisia verkkotyökaluja tai muita koulutuksessa käytettäviä laitteita. Mikäli osallistujilla ei ole osaamista tarvittavien laitteiden käyttöön, tulisi koulutus jakaa useampaan osaan, jolloin aloitetaan ruohonjuuritasolta laitteiden peruskäytöstä. Kouluksille ja työpajoille on aina tärkeää määritellä selkeä tavoite sekä aikataulu, jotta osallistujat sitoutuvat ja motivoituvat toimintaan.

Koulutuksissa ja työpajoissa voivat toteutustapana olla myös erilaiset etäyhteydet ja erilaiset digitaaliset alustat,

kuten esimerkiksi Discord tai Teams. Digitaaliset alustat mahdollistavat usein koulutuksesta tallenteen luomisen helposti. Digitaalisia alustoja on hyvä hyödyntää esimerkiksi tapahtumissa, joihin olisi osallistujia pidemmänkin matkan päästä sekä tapahtumissa, joiden tallenteet olisi hyvä saada jaettua hyötykäyttöön moniverkostoisesti.

Tässä oppaassa koulutukset ja työpajat on eroteltu niin, että koulutuksissa käsitellään laajempia kokonaisuuksia ison ryhmän kanssa vuorovaikutteisesti kun taas työpajoissa on toiminnallisempi näkökulma oppimiseen ja niissä osallistujat pääsevät aktiivisesti itse harjoitte-

lemaan uusia taitoja. Hyväksi havaittu tapa on järjestää esimerkiksi ensin osallistuvalla ryhmällä koulutus heille tärkeästä ja ajankohtaisesta aiheesta, jonka jälkeen jatketaan toiminnallisen työpajan avulla aiheen käsittelyä ja lopuksi osamista voidaan tarvittaessa syventää vielä yksilöohjauksen keinoin.

Suunnittelussa on tärkeää huomioida:

- **Järjestä** ohjattavan ryhmän vastuuhenkilön kanssa ennen toteutusta suunnittelupalaveri, jossa sovitaan koulutuksen / työpajan tavoitteet ja sisältö
- **Pyri selvittämään** etukäteen taustatietoja osallistuvasta ryhmästä, esim. aiheeseen liittyvä tämänhetkinen osaamistaso
- **Pohdi** millaisia ennakovalmisteluja koulutuksen / työpajan toteuttaminen vaatii ja tee siihen liittyvät materiaalit etukäteen valmiiksi
- **Varmista**, että osallistujilla on käytössään koulutuksessa / työpajassa tarvittavat digilaitteet
- **Huolehdi**, että koulutusta / työpajaa varten on varattu riittävästi aikaa tavoitteisiin nähden
- **Varaa** riittävästi resursseja osallistujien ohjaukseen
- **Huolehdi**, että koulutusta / työpajaa varten on käytettävissä siihen soveltuva tila, josta löytyy myös tarvittavat laitteet

Koulutuksille ja työpajoille on aina tärkeää suunnitella selkeä rakenne, jotta tilaisuudessa syntyy vuorovaikutusta. On hyvä pohtia etukäteen erilaisia menetelmiä ja kysymyksiä, jotka edistävät ryhmän mahdollisuuksia osallistua sekä tuoda keskusteluun mukaan myös omia näkökulmiaan aiheeseen liittyen. Hyvä keino on esimerkiksi aloittaa tilaisuus esittäytymiskierroksella tilanteen ja osallistujamäärän niin salliessa. Esittäytymiskierroksen yhteydessä voi myös esimerkiksi kysyä osallistujien aiheeseen liittyvää aiempaa osaamista ja heiltä voi kysyä myös toiveita koulutukseen liittyen, jotta sen sisältöä voi vielä tarkentaa vastaamaan osallistujien tarpeita.

Osallistumista voi edistää monin eri menetelmin, kuten esimerkiksi Kahoot-pelin, Mentimeter-sanapilven, Padlet-seinän sekä muiden interaktiivisten sovellusten ja digitaalisten työkalujen avulla. Monet digitaaliset sovellukset ja työkalut mahdollistavat osallistujien mielipiteiden ja näkemysten sekä toiveiden huomioimisen osana kokonaisuutta. Eri-laisia digitaalisia työkaluja hyödyntäessä on tärkeää tutustua itse ohjaajana niihin huolellisesti etukäteen, jotta ohjaustilanteessa pystyy ohjeistamaan osallistujia

työkalujen käytössä. Moni sovellus vaatii laajempaa käyttöä varten maksullisen version, joka on hyvä huomioida jo suunnitteluvaiheessa. Koulutusten ja työpa-jojen lopuksi on hyvä pyytää osallistu-jilta palautetta jatkokehittämistä sekä seuraavia toteutuksia varten. Palautetta voi kerätä tekemällä esimerkiksi kyselyn Google Formsilla tai jollakin toisella sähköisellä lomakkeella. Monet sovellukset ja työkalut ovat helposti käytettävissä osallistujien omilla älylaitteilla.

Esimerkkityökaluja aktivoimiseen ja osallistamiseen:

- **Mentimeter**
interaktiivinen alusta erilaisille esityksille, joissa on hyödynnettävissä esim. sanapilvet, visat ja kyselyt
- **Kahoot!**
pelillinen alusta erilaisten visojen luomiseen
- **Padlet**
virtuaalinen ja interaktiivinen seinä esim. palautteenantoon tai kuvaseinän koontiin
- **Canva**
graafisen suunnittelun työkalu esim. CV:n, logojen, mainosten tai somepostausten luomiseen
- **Flinga**
yhteistoimintataulu esim. yhteisölliseen tiedonrakentamiseen ja osallistujien aktivointiin
- **Jamboard**
yhteistoimintataulu, johon voi myös piirtää
- **Slido**
interaktiivinen alusta gallupeille, sanapilville ja erilaisille visoilta ja kyselyille

Näiden lisäksi ryhmätoiminnoissa ja koulutuksissa voi hyödyntää monipuolisia kuvakortteja, jotka tukevat ryhmäytymistä ja asioiden sanoittamista. Eri-laiset kuvalliset harrastekortit tukevat osallistujan osaamisen sanoittamista vapaa-ajalla hankittuun osaamiseen. Myös erilaiset adjektiivikortit tukevat sanojen löytämistä itsensä ja omien vahvuksiensa kuvailuun. Kortteja voi myös hyvin tehdä itse.

Esimerkkejä korteista sanoittamisen tueksi:

- **DIXIT-pelikortit**
kuvakortteja, joita voi hyödyntää tarinankerrontaan yms. asioiden sanoittamiseen
- **MIELI ry vahvuuskortit**
vahvuuksien sanoittamiseen ja niistä keskustelemiseen
- **MIELI ry vahvuuspakka**
luontevahvuuksien tunnistamiseen ja niiden hyödyntämiseen
- **Pesäpuu vahvuuskortit**
eläinhahmoin kuvitetut vahvuuskortit voimavarojen, myönteisen ajattelun ja vahvuuksien tunnistamiseen ja sanoittamiseen
- **Huomaa hyvä! -toimintakortit**
vahvuuskortit luontevahvuuksista, niiden havaitsemisesta ja niiden vahvistamisesta itsessään

Seuraavaksi esiteltävät digi- ja työnhakutaitoihin liittyvät aiheet toimivat itsenäisinä koulutuksina tai pohjustuksena tuleville toiminnallisille työpajoille. Kaikki tässä oppaassa esiteltävät koulutusaiheet soveltuvat eri elämäntilanteissa ja koulutusasteilla oleville nuorille. Koulutusta suunniteltaessa kohderyhmä ja sen tarpeet tulee kuitenkin aina huomioida koulutuksen sisällöissä. Eri aiheista voi järjestää niin sanotusti perustason koulutusta sekä edistyneemmän tason koulutusta riippuen siitä, onko osallistujilla jo hallussa kyseiseen teemaan liittyvät perusteet ja millainen heidän työkokemus- ja koulutustaustansa on. Esimerkiksi peruskoulun tai toisen asteen koulutuksen päättävälle

järjestettävissä koulutuksissa painopiste voi olla erilainen kuin korkeakouluopintojensa päättävälle tai esimerkiksi alaa vaihtaville asiantuntijoille.

Koulutuksia varten on tärkeää tehdä etukäteen materiaalit sekä esitys, joka tukee koulutuksessa uusien asioiden oppimista. Koulutuksen voi toteuttaa verkossa tai lähitoteutuksena. Mahdollisuuksien mukaan koulutuksesta voi tehdä myös tallenteen, jonka voi jakaa osallistujille sekä ryhmän vastuuhenkilölle yhdessä muiden koulutusmateriaalien kanssa koulutuksen jälkeen.

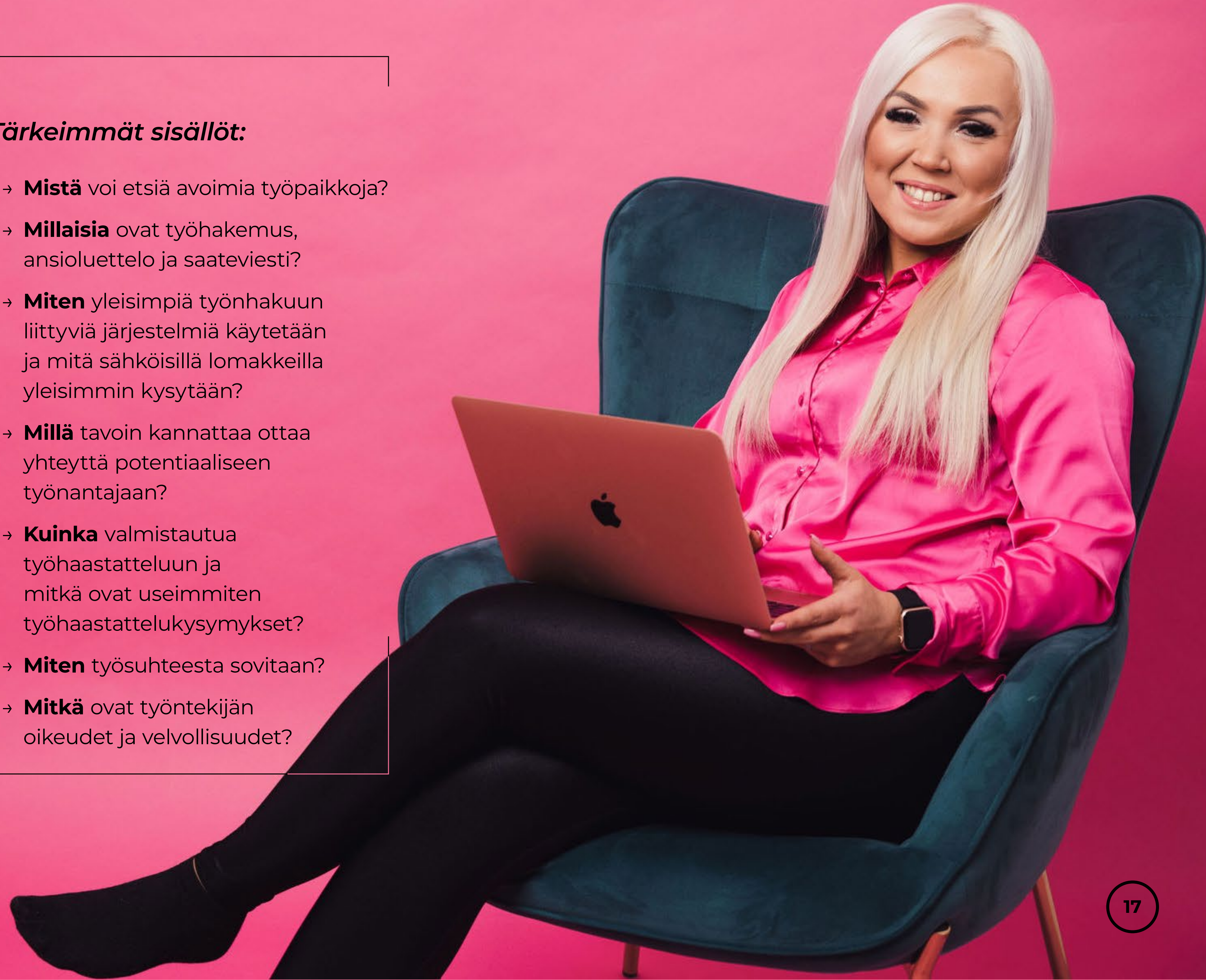

Työnhakuprosessi

Työnhakuprosessiin liittyvä koulutus soveltuu nuorille, joilla ei ole vielä paljon työkokemusta ja jotka ovat oman työuransa alkutaipaleella. Tähän teemaan liittyvää koulutusta on hyvä tarjota nuorille esimerkiksi kesätöiden hakemisen ajankohtaan tai opiskelijoille valmistumisen lähestyessä. Lisäksi koulutus soveltuu muun muassa maahanmuuttajataustaisille henkilöille esimerkiksi osaksi kotouttamiskoulutusta. Koulutuksen tavoitteena on rohkaista hakemaan työtä avoimilta työmarkkinoilta. Koulutuksen tarkoituksena on käydä osallistujien kanssa työnhakuprosessiin liittyvät vaiheet läpi.

Tärkeimmät sisällöt:

- **Mistä** voi etsiä avoimia työpaikkoja?
- **Millaisia** ovat työhakemus, ansioluettelo ja saateviesti?
- **Miten** yleisimpiä työnhakuun liittyviä järjestelmiä käytetään ja mitä sähköisillä lomakkeilla yleisimmin kysytään?
- **Millä** tavoin kannattaa ottaa yhteyttä potentiaaliseen työnantajaan?
- **Kuinka** valmistautua työhaastatteluun ja mitkä ovat useimmiten työhaastattelukysymykset?
- **Miten** työsuhteesta sovitaan?
- **Mitkä** ovat työntekijän oikeudet ja velvollisuudet?

Hyvä CV – rakenne ja sisältö

Tässä koulutuksessa perehdytään ansioluettelon eli CV:n rakenteeseen ja sisältöihin sekä saatekirjeen sisältöön. Koulutuksessa on tärkeää käydä läpi hyvän CV:n eri osiot ja tiedot, jotka CV:n tekemiseen tarvitaan. Hyvän ansioluettelon käsittelyn yhteydessä on tärkeää käydä läpi myös, että kuinka työhakemus ja CV täydentävät toisiaan. Havainnollistamisen tukena koulutuksessa voi käyttää malliesimerkkeinä onnistuneita ansioluetteloita sekä erilaisia CV-pohjia.

Vinkkejä CV:n tekemiseen oppaan [sivulla 38](#). Videomateriaali sopii esimerkiksi introksi aiheeseen.

Tärkeimmät sisällöt:

- **Millainen** on hyvän CV:n rakenne?
- **Kuinka** tuoda omaa osaamista esille CV:ssä?
- **Millainen** on visuaalinen CV?
- **Millainen** on hyvä CV-kuva?
- **Mistä** löytyy erilaisia CV-pohjia?
- **Mitä** työhakemuksen ja saatekirjeen tulee sisältää?
- **Mitä** voi kirjoittaa ansioluetteloon jos työkokemusta on vasta vähän?
- **Miten** CV liitetään työnhakujärjestelmien tai sähköpostin liitteeksi?

Oman osaamisen tunnistaminen

Oman osaamisen tunnistaminen ja sanoittaminen sekä sen markkinoiminen on erittäin tärkeä osa työnhakua. Oman osaamisen kuvaaminen ansioluettelossa ja työhakemuksessa voi olla monille pitkän työurankin tehneille haastavaa. Työnhakuprosessissa sekä urasuunnittelussa omien vahvuuksien tunnistaminen ja esille tuominen toistuvat kuitenkin jokaisessa vaiheessa.

Nuorilla ja vastavalmistuneilla osaaminen on yleensä karttunut aiemmissa työtehtävissä, jotka eivät välttämättä liity suoraan haettavaan työhön. Silloin on oleellista pohtia mitä työelämätaitoja kyseisissä työtehtävissä on ollut mahdollista oppia ja kuinka sen voi tuoda esille. Muualla kuin koulutusjärjestelmässä hankitun osaamisen, kuten vapaa-ajalla ja harrastuksissa kartutettujen taitojen huomaaminen ja niiden markkinoiminen on tärkeää varsinkin silloin, kun aiempi työkokemus on vielä vähäistä.

Tärkeimmät sisällöt:

- **Miksi** on tärkeää kertoa omasta osaamisestaan monipuolisesti?
- **Mikä** kaikki on sellaista koulutusjärjestelmän ulkopuolella hankittua osaamista, joka olisi hyvä tuoda esille työnhaussa? Näitä voivat olla esimerkiksi harrastustoiminnassa hankitut taidot, luottamus- ja vastuutehtävät yms.
- **Millä** tavoin omia erilaisia vahvuuksia ja taitoja, arvoja sekä luonteenpiirteitä voi tuoda esille työnhaussa ja kuinka niitä voi hyödyntää omaa urapolkua suunnitellessa?

Sosiaalisen median hyödyntäminen työhaussa

Tietoa avoimista työpaikoista löytyy nykyään erilaisten verkkosivustojen lisäksi myös sosiaalisen median kautta. Erilaiset organisaatiot sekä yritykset käyttävät tänä päivänä monia eri sosiaalisen median kanavia omasta toiminnastaan tiedottamiseen, joten myös työnhakija voi etsiä tietoa potentiaalisista työnantajista niiden avulla ja tuoda niiden kautta esille myös omaa osaamistaan. Työnantajat arvostavat sosiaalisen median

käyttöön liittyviä taitoja, joten olemalla aktiivinen sosiaalisen median kanavissa, voi osoittaa samalla työnantajille että hallitsee niiden käytön. Työnantajat voivat hyödyntää yhtenä rekrytointitapana suorahakua, esimerkiksi vaatiiviin rekrytointeihin, kuten asiantuntijatehtäviin. Suorahakua tehdään usein sosiaalisen median kanavien, kuten LinkedInin kautta.

Tärkeimmät sisällöt:

- **Mitkä** ovat tällä hetkellä tärkeimmät sosiaalisen median kanavat työhaun näkökulmasta ja mitkä ovat niiden keskeisimmät toimintaperiaatteet?
- **Kuinka** sosiaalisen median kautta voi verkostoitua ja tuoda omaa osaamistaan esille?
- **Miten** sosiaalisessa mediassa luodaan toimiva profiili työhaun näkökulmasta ja mitä sen avulla on erityisen tärkeää tuoda näkyväksi?
- **Kuinka** tehdä sisällöntuotantoa, asiantuntijaviestintää ja henkilöbrändäystä sosiaalisessa mediassa?
- **Miten** etsiä tietoa potentiaalisista työnantajista ja avoimista työpaikoista sosiaalisen median kautta?

TOIMINNALLISET TYÖPAJAT

Digi- ja työnhakutaitoja vahvistavissa toiminnallisissa työpajoissa on tärkeää määritellä työpajalle selkeät tavoitteet ja suunnitella millaisilla toiminnoilla päästään asetettuihin tavoitteisiin. Osallistujille on suositeltavaa asettaa selkeä tehtävä, joka on mahdollista saada valmiiksi työpajan tai työpajasarjan aikana. Tällaisia voivat olla esimerkiksi visuaalinen CV, videoesittely tai jonkin digitaalisen järjestelmän tai sovelluksen harjoittelussa syntyvä lopputuotos.

Jos työpaja toteutetaan uuden ryhmän kanssa, jossa osallistujat ovat toisilleen ennestään vieraita, niin on suositeltavaa

panostaa vuorovaikutuksen edistämiseen luottamuksen ja hyvän keskusteluympäristön muodostamiseksi. Työpajoista tulee sekä ohjaajille että osallistujille mielekkäämpiä ja kiinnostavampia, jos osallistujien välille saadaan vuorovaikutusta, joten myös tämän vuoksi tutustumiseen kannattaa panostaa ja varata aikaa. Työpajoihin on lisäksi tärkeää varata riittävästi ohjausresurssia, jotta kaikki osallistujat saavat riittävästi tukea.

Ennen työpajan alkua tulee varmistaa, että osallistujilla on työpajaan tarvittavat välineet, kuten tietokoneet, tabletit tai puhelimet käytettävissä. Jos

työpajan käsittely vaatii osallistujilta ennakoivalmistautumista, niin tämä kannattaa informoida osallistujille hyvissä ajoin. Työpajan loppuun on tärkeää varata riittävästi aikaa palautteelle.

Työpajoissa voi käyttää vuorovaikutuksen ja keskustelun tukena esimerkiksi vahvuuskortteja, ammatinvalintatestejä, vahvuustestejä, harrastekortteja ja muita toiminnallisia menetelmiä. Seuraavaksi esitellään toiminnallisten työpajojen aiheita, jotka toimivat itsenäisinä kokonaisuuksina ja joilla myös voidaan syventää aiemmin koulutuksessa opittua.

Toiminnallisten työpajojen onnistumista tukevat:

- **Suunnittelun** pohjana osallistujien lähtötaso
- **Työpaja** vastaa ryhmän tarvetta
- **Osallistujia** on koolla pienempi ryhmä, jos se vaan on mahdollista
- **Ryhmäyttäminen** ja luottamuksen muodostaminen, varsinkin jos on useamman työpajan kokonaisuus
- **Riittävästi aikaa** ja ohjausresurssia
- **Tarvittavat välineet**
- **Selkeä** tehtävä, tavoitteet ja rakenne
- **Lopputuotosten** arviointi ja palaute
- **Kouluttamiseen** vaadittavat materiaalit ja niiden ennakoivalmistelut
- **Toiminnalliset** ja luovat menetelmät vuorovaikutuksen edistämiseksi
- **Työpajan suunnittelu:** onko jatko-osa koulutukselle vai itsenäinen kokonaisuus

Visuaalinen CV

Visuaalinen CV on käytössä yhä useammalla työnhakijalla, sillä se on hyvä keino erottua muista hakijoista sekä tuoda omaa persoonaa esiin. Usein visuaalinen CV sisältää perustietojen lisäksi CV-kuvan ja graafisia elementtejä.

Ennen työpajan alkua on hyvä valita ohjelma, jonka avulla kaikki osallistujat tuottavat itselleen visuaalisen CV:n. Monet sivustot tarjoavat maksuttomia ja helppokäyttöisiä visuaalisen CV:n pohjia, kuten esimerkiksi Canva.

Työpajan aluksi käydään ensin ohjelman perusperiaatteet yhdessä ryhmän

kanssa läpi, jonka jälkeen osallistujat luovat itselleen käyttäjätunnukset ohjelmaan. Sisäänkirjautumisen jälkeen jokainen osallistuja työskentelee itsenäisesti oman CV:n parissa ja ongelmatilanteissa ohjaaja auttaa käyttäjiä. Jos ohjelma ei ole ennestään tuttu työpajaan osallistuneille, niin ohjauksen tarve on suurempi. Tämän vuoksi työpajaan on tärkeää varata riittävästi ohjausresurssia.

Työpajan lopuksi jokainen osallistuja hallitsee ohjelman perusperiaatteet, omistaa tunnukset ohjelmaan sekä on saanut itselleen hyvän visuaalisen CV:n työhaun tueksi.

Työpajan vaiheet:

- **Käydään** yhdessä läpi mikä on visuaalinen CV ja millaisista osioista ja tiedoista hyvä CV koostuu
- **Tutustutaan** erilaisiin esimerkkeihin onnistuneista visuaalisista CV:stä sekä katsotaan erilaisia CV-pohjia, joita voi lähteä muokkaamaan omilla tiedoilla
- **Tutustutaan** yhdessä ohjelmaan, jolla visuaalinen CV on mahdollista toteuttaa
- **Luodaan** tunnukset ohjelmaan
- **Lähdetään** itsenäisesti työstämään visuaalisia ansioluetteloja ohjaajien tuella
- **Otetaan** valokuva ja liitetään se CV-pohjaan
- **Tallennetaan** visuaalinen CV myös PDF-muotoon

Videosittely

Videosittely on hyvä keino tuoda persoonaansa esiin rekrytointiprosessissa ja yhä useammat työnantajat pyytävät työnhakijoilta videohakemuksia sekä antavat mahdollisuuden videohakemuksen jättämiseen. Videosittelyn tarkoituksena on kertoa lyhyesti työnhakijasta ja video voi olla osana hakemusta tai CV:tä.

Työpajan aikana suunnitellaan ja kuvataan videosittelyt ja tehdään tarvittavat muokkaukset. Videoita voi muokata erilaisilla editointiohjelmilla, mutta yksin-

kertaisimmillaan sellaisen voi kuvata ja muokata myös omalla älypuhelimella. Video tallennetaan lopuksi pilvipalveluun, josta sen voi jakaa työhaun yhteydessä työnantajalle. Työpajan päätteeksi kaikilla osallistujilla on valmis videosittely itsestä työnhakemisen tueksi.

Vinkkejä videosittelyn tekemiseen löytyy lisää oppaan [sivulta 40](#). Kyseistä videomateriaalia voi käyttää esimerkiksi työpajan aluksi aiheeseen virittäytymisen tukena.

Videosittelyn tekemisen työpajassa käydään läpi hyvän videosittelyn tekemiseen liittyvät seuraavat periaatteet:

- **Mitä** asioita videosittelyssä on hyvä kertoa itsestä?
- **Kuinka** kuvata laadukas videosittely kotikonstein?
- **Millä** alustalla videosittelyä voi muokata ja miten?
- **Missä** muodossa videosittely lähetetään työhakemuksen liitteenä?
- **Mitä** asioita on tärkeää huomioida videosittelyn tekemisessä?

Osaamiskenttä

Osaamiskenttä on havainnollistava menetelmä, jonka avulla osallistuja voi sanoittaa ja hahmottaa omaa tilannettaan. Menetelmä toimii työpajoissa ja koulutuksissa sekä yksilöohjauksissa esimerkiksi keskustelun herättäjänä. Tärkeintä osaamiskenttää hyödyntäessä on, että ohjattavan tilanne ja tarvittavat askeleet tavoitteita ja unelmia kohti sanoitetaan ääneen. Osaamiskentän voi piirtää paperille, täyttää tulosteelle tai tehdä sähköisellä alustalla. Kun osaamiskenttä on täytetty, on hyvä käydä osallistujien kanssa läpi vastaukset. Vastauksista voi keskustella ryhmän kanssa tai ohjaajan

kanssa kahden kesken. Osaamiskentän tarkoituksena on havainnollistaa osallistujalle, että tavoitteet on hyvä purkaa pienempiin osiin ja pohtia konkreettisia tekoja niiden saavuttamiseen.

Osaamiskenttä muodostuu viidestä eri alueesta, joihin osallistuja itse kirjoittaa omat vastauksensa.

Keskitetty unelma tai tavoite:

Osaamiskentän keskelle kirjoitetaan konkreettinen unelma tai tavoite, jonka osallistuja haluaa saavuttaa. Se voi olla

esimerkiksi unelma-ammatti, tietyn taidon oppiminen tai koulutushaave. Se voi olla myös tavoite, jonka haluaa saavuttaa esimerkiksi ennen työpajajakson päättymistä.

Joka kohtaan tarvitaan tilaa, johon osallistuja kirjoittaa omat vastauksensa. Osallistujaa voi ohjeistaa kirjoittamaan jokaiseen kohtaan esim. kolme tärkeintä asiaa kyseiseen kysymykseen liittyen.

Tulostettava osaamiskenttä löytyy osoitteesta xamk.fi/osuva.

Reunakysymykset:

Nelikentän tapaan reunoille asettuvat neljä kysymystä, jotka tukevat keskitettyä unelmaa.

- **Mitä** osaan jo – mitkä ovat vahvuuteni?
- **Mitä** harjoittelen nyt?
- **Mitä** haluan kehittää ja oppia vielä?
- **Mitä** minä voin seuraavaksi tehdä, jotta saavutan unelmani?

Esimerkki nuoren täyttämästä osaamiskentästä

Mitä osaan jo – mitkä ovat vahvuuteni?

- Valokuvaus
- Videon tekeminen
- Kuvien käsittely
- Olen innokas oppimaan uutta

Mitä haluan kehittää ja oppia vielä?

- Uusien editointiohjelmien käyttöä
- Haastattelujen tekemistä
- Itsevarmuutta omaan tekemiseen
- Työelämätaitoja

Mitä harjoittelen nyt?

- Adoben käyttöä
- Podcastin tekemistä
- Mediatiedotteen laatimista
- Kuvattavana olemista

Unelma / tavoite

Opiskelupaikka media-alalta

Mitä minä voin seuraavaksi tehdä jotta saavutan unelmani?

- Suorittaa työkokeilujaksoni loppuun nuorten digipajalla
- Etsiä tietoja media-alan opinnoista
- Opetella sosiaalisen median käyttöä markkinoinnin välineenä
- Hakea opiskelupaikkaa kevään yhteishaussa

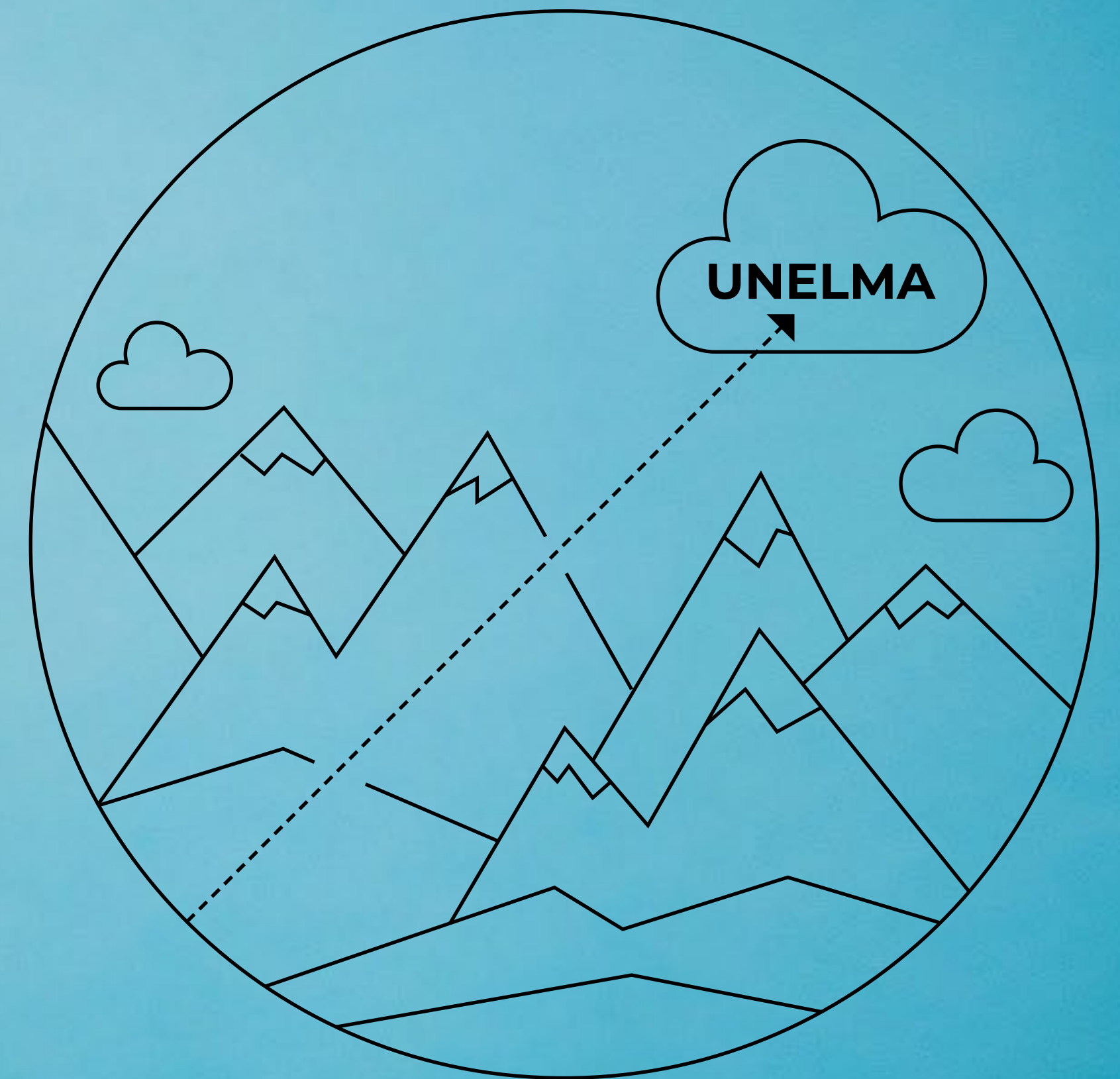
Unelmakartta

Unelmakartta auttaa jäsentämään yksilön haaveita ja tavoitteita aarrekar-tan tavoin. Unelmakartta-työpajan voi toteuttaa digitaalisia alustoja hyödyn-täen, perinteisellä leikkaa-liimaa-tyylillä paperille esimerkiksi vanhoja aikakausi-lehtiä hyödyntäen tai maalaten tai piir-täen. Tärkeää unelmakartta-työpajassa on saada haaveet ja tavoitteet konkreet-tisesti ylös ja näkyville. Työpajaa voi täs-mentää esimerkiksi työuraan ja siihen liittyvien tavoitteiden saavuttamisen havainnollistamiseksi. (Vikman 2021.)

Unelmakartta sopii työkaluna kaikille, jotka tarvitsevat tukea omien tavoittei-den selkeyttämiseen esimerkiksi koulu-

tuksen, työn tai harrastusten suhteen. Aihe on hyvä rajoittaa yhteen ja pohtia konkreettisia tavoitteita valitsemaansa aiheeseen liittyen. Ohjattavalle on tärkeä antaa tukea aiheen ja tavoitteiden miettimiseen, mutta antaa tilaa toteut-taa itsensä näköinen kartta. Unelma-karttaa voi hyödyntää niin ryhmä- kuin yksilöohjauksessa.

Unelmakartta-työpaja soveltuu hyvin nuorten kanssa myös koulutus- ja ura-haaveiden suunnittelun tueksi ja unel-makartan avulla voi pohtia ja tuoda näkyväksi omia vahvuuksiaan, taitojaan, kiinnostuksen kohteitaan sekä toiveitaan suhteessa työelämään.

Yllättävät työelämätarinat

Elämä harvoin etenee suoraviivaisesti ja myös polku työelämässä voi kulkea yllättäviäkin reittejä pitkin - jokaisesta kokemuksesta oppii aina jotakin. Yllättävät työelämätarinat -työpajasarja toimii yhtenä uraohjauksen menetelmänä ja se voidaan toteuttaa yhteistyössä esimerkiksi oman alueen yrittäjien, työnantajien sekä työntekijöiden kanssa. Ennen työpajasarjan käynnistämistä on tärkeää selvittää, mistä aloista toimintaan osallistuvat nuoret ovat kiinnostuneita ja mille aloille olisi mahdollista päästä tutustumaan. Työpajasarjan tar-

koituksena on koota eri ammattialojen edustajia kertomaan nuorille heidän omista uratarinoistaan sekä siitä, kuinka erilaiset sattumat ja kiinnostuksen kohteet ovat kuljettaneet heidät nykyiseen työpaikkaansa. Tavoitteena työpajasarjassa on kannustaa ja rohkaista nuoria matkalla kohti omannäköistä työelämää ja auttaa myös uravalintojen tekemisessä oikeisiin työpaikkoihin tutustumisen avulla. Työpajasarja koostuu tapaamisista, joista osa toteutetaan nuorten omassa ympäristössä kuten oppilaitoksessa tai esimerkiksi työpajalla ja osa

ammattialojen edustajien aidoissa työympäristöissä. Ensimmäisellä kerralla aiheeseen ensin virittäydytään nuorille tutussa paikassa ja samalla voidaan koota valmiiksi nuorten kysymyksiä vierailukäyntejä varten etukäteen. Viimeisellä kerralla kokoonnutaan myös nuorten omassa ympäristössä, jolloin vierailuja ja niissä opittuja asioita voi reflektoida rauhassa ryhmän kesken. Näiden tapaamisten välissä toteutetaan vierailukäynnit eri työpaikoille. Työpajasarjan lopuksi on hyvä käydä myös läpi vinkkejä opiskelupaikan sekä kesätyön

hakemiseen. Työpajasarjan aikana on hyvä päästä vierailemaan eri ammattialojen työympäristöissä, mutta mikäli käytännön järjestelyjen vuoksi se on hankalaa, niin vierailijat voivat myös tulla nuorten ympäristöön kertomaan omasta alastaan ja omasta uratarinastaan. Työpajasarjan toteuttamisen ajankohtana toimii erinomaisesti esimerkiksi vuoden alku, jolloin edessä ovat yhteishaku jatko-opintojaan suunnitteleville sekä kesätöiden hakeminen.

Yllättävät työelämätarinat -työpajasarjan vaiheet:

- **Selvitä** etukäteen minkä alojen työtehtävistä ryhmääsi kuuluvat nuoret ovat kiinnostuneita ja minkä alan ammattilaisten uratarinoita he haluavat kuulla
- **Kontakttoi** ammattilaiset, joiden aloihin ja tarinoihin on mahdollista käydä tutustumassa
- **Pyydä** ammattilaiset valmistautumaan niin, että he ovat varautuneet kertomaan yleisesti omasta ammattialastaan sekä oman uratarinastaan, sen vaiheista sekä heidän tulevaisuuden haaveistaan nuorille
- **Ensimmäinen tapaamiskerta:** kerro nuorille, millaisesta kokonaisuudesta on kyse ja mihin kaikkialle ollaan menossa tutustumaan, jonka jälkeen on tärkeää myös koota nuorten kysymykset eri aloihin liittyen ja toimittaa ne puhujina toimiville ammattilaisille etukäteen
- **Vierailukäynnit:** vie nuoret tutustumaan eri alojen ammattilaisiin ja heidän työelämätarinoihinsa – vierailujen aikana on tärkeää muistaa vastata nuorten kysymyksiin sekä nähdä aitoja työympäristöjä
- **Viimeinen tapaamiskerta:** käy läpi nuorten kanssa reflektoiden mitä vierailuista jäi mieleen ja mitä opittiin, lisäksi on hyvä käydä läpi miten nuori voi edetä, jos jokin vierailukäyntien aloista kiinnostaa esimerkiksi kyseisen alan opiskelemisen tai alalle kesätöihin tai harjoitteluun hakemisen näkökulmasta

YKSILÖOHJAUS

Digitaitoihin ja työllistymiseen liittyvistä aiheista on hyvä järjestää koulutuksia ja työpajoja ryhmille, mutta nuoret kaipaavat näiden lisäksi yksilöllistä ohjausta. Yksilöllinen ohjaus vaatii aikaa ja resursseja, mutta erityisesti sillä tavoin voidaan saada aikaan positiivisia ja vaikuttavia tuloksia. Yksilöohjauksen vahvuutena on henkilökohtaisen ja jakamattoman tuen tarjoaminen. Yksilöohjaus on yksi kaikista vaikuttavimmista ja tuloksellisimmista menetelmistä, sillä sen avulla voidaan keskittyä täysin ohjattavan nuoren tilanteeseen ja tarjota hänen tarvitsemaansa täsmäapua.

Yksilöohjauksessa oleellista on nuori-ikäinen ja valmennuksellinen ote. On tärkeää, että nuori saa itse kertoa itses-

tään sen verran minkä haluaa ja ne asiat, jotka ovat hänen kannaltaan merkityksellisiä tässä kontekstissa. Kohtaamisen tulee olla avointa sekä tasavertaisesti vuorovaikutuksellista ja taustaoletuksia on vältettävä. Työskentelyote on asiakaslähtöinen, jolloin työskentely vahvistaa asiakkaan toimijuutta ja sitoutuneisuutta ja tuo näin vaikuttavuutta asiakastyöhön. Toimijuus ja sisäinen motivaatio vaikuttavat ratkaisevasti ohjaus- ja neuvontatyön tuloksellisuuteen. Ohjattavan toimijuutta ja sisäisen motivaation rakentumista voidaan tukea myös lyhyissä asiakaskontakteissa. Kun toiminta on omaehtoista, se vahvistaa yksilön toimijuutta, sillä motivaatio tekemiseen lähtee yksilöstä itsestään. Näin vahvistetaan myös ohjattavan minäpys-

tyvyyden tunnetta, joka edistää yksilön uskoa itseensä.

Yksilöohjauksen tavoitteena on aina toteuttaa toiminta niin, että nuori on itse aktiivisessa roolissa harjoittelemassa uusia taitoja ja esimerkiksi tuottamassa tekstisisältöä, jotta nuoren oma toimijuus vahvistuu. Näin nuori pystyy jatamaan työskentelyä itsenäisesti, sillä hän saa tarvittavat taidot jatkaa omatoimisesti tästä eteenpäin. Nuorella on kuitenkin tieto siitä, että yksilöohjaukseen voi myös palata.

Ennen yksilöohjauksen aloittamista on tärkeää määritellä, että mihin tarpeeseen yksilöohjausta tarvitaan. Osa yksilöohjaukseen hakeutuvista henkilöistä voi tarvita ohjausta digiasioiden kanssa, kuten esimerkiksi CV:n tekemisessä tai sähköpostin käyttämisessä. Monet nuo-

ret kaipaavat apua myös esimerkiksi erilaisten työnhakujärjestelmien käytössä ja sähköisten lomakkeiden täyttämässä. Usein haasteet liittyvät kuitenkin eniten siihen, että nuoret kokevat oman osaamisen ja omien vahvuuksien sanoittamisen vaikeaksi. Useilla nuorilla perus IT-taidot ovat jo ennestään hyvät, joten he oppivat monesti myös uusienkin ohjelmien ja sovellusten käytön nopeasti ja haaste onkin nimenomaan kirjallisessa ilmaisussa. Alkuvaiheessa on oleellista määritellä se, millä tasolla taidot ennestään ovat ja ohjaus tulee sopeuttaa aina tarpeiden mukaisesti.

Työntekijän on hyvä perehtyä ajankoh-
taisiin tietoihin liittyen työnhakuun, erityisesti jos omasta työhausta on pidempi aika. On tärkeää olla kartalla siitä, mitä kaikkea työnhakuun liittyy ja mitä kaikkea työhaussa tulee ottaa

huomioon. Esimerkiksi työnhakujärjestelmät ja sähköiset lomakkeet muuttuvat ja kehittyvät jatkuvasti, jolloin näistä neuvottaessa myös ohjaajan tulee osata käyttää niitä. Myös videohakemukset, etätyöhaastattelut ja visuaaliset CV:t ovat ajankohtaisia tänä päivänä ja näiden käytännöistä on hyvä ottaa selvää. Työntekijän on myös hyvä tietää mihin organisaatioihin esimerkiksi nuori voi omalla työ- ja koulutustaustallaan hakea.

Yksilöohjausta voivat toteuttaa esimerkiksi etsivät nuorisotyöntekijät, Ohjaamojen työntekijät, maahanmuuttajien kanssa työskentelevät asiantuntijat ja koulunuorisotyöntekijät. Yksilöohjaus on hyvä organisoida yhdessä alueen nuorten parissa toimivien tahojen kanssa ja siitä on tärkeää tiedottaa monikanavaisesti, jotta nuoret saavat tiedon tarjolla olevasta tuesta. Moniammatillinen verkostoyhteis-

työ tukee yksilöohjaukseen ohjautumista ja sen onnistumista. Yksilöohjausta kannattaa tarjota nuorille esimerkiksi heille ennestään tutuissa tiloissa ja toiminta kannattaa jalkauttaa nuorten kannalta helposti saavutettaviin ympäristöihin.

Yksilöohjauksessa on erityisen tärkeää, että kaikki yhdessä tehtävät tiedostot jäävät aina ohjattavan käyttöön tulevaisuutta ajatellen. Tiedostot on hyvä tallentaa sekä valmiiksi PDF-versioiksi että muokattaviksi versioiksi, joita ohjattava pääsee hyödyntämään sekä täydentämään tarvittaessa myös jatkossa. Mieluiten tulisi käyttää ohjattavan omaa laitetta ja omia tunnuksia mahdollisuuksien mukaan ja niitä laitteita, joita hän voi käyttää myös jatkossa.

Yksilöohjauksen runko

TAUSTA

- **Perustiedot** – ikä, asuinpaikka ja elämäntilanne
- **Koulutus** – aiemmat, nykyiset ja suunnitteilla olevat opinnot
- **Työkokemus** – harjoittelut, työkokeilut, aiemmat työpaikat sekä tämänhetkinen työtilanne
- **Muu** osaaminen – harrastukset, luottamustehtävät, vapaaehtoistoiminta ja kiinnostuksen kohteet.
- **Vahvuudet** – taidot, luonteenpiirteet, yksilön ominaisuudet ja kyvyt

NYKYHETKI

- **Ohjauksen tarve** – missä asiassa ohjattava tarvitsee apua?
- **Mitkä** kaikki asiat ovat hyvin nyt? – Minkä kaiken on tärkeää jatkua?

SUUNNITELMA

- **Tavoitteet** – mihin asioihin ohjattava toivoo muutosta?
 - » **Lyhyemmän** ja pidemmän aikavälin suunnitelmat
- **Opiskelu** – onko tarvetta tuelle koulutukseen hakeutumisessa? Ovatko opiskeluasiat ajankohtaisia? Kuinka ne vaikuttavat mahdollisen työn hakemiseen?
- **Työ** – etsiikö kesätöitä? Etsiikö oman alan töitä?

TOIMENPITEET

- **Koulutus** – neuvonta, hakeminen, opiskelupaikkojen selvittäminen, yhteishaussa auttaminen, tietojen etsiminen
- **Työnhaku** – CV:n ja työhakemuksen tekeminen, avointen työpaikkojen selvittäminen, tuki työnhakujärjestelmien käytössä
 - » **Tekstisisällön** tuottaminen – voidaan miettiä ohjattavan kanssa yhdessä miten keskeiset asiat muotoillaan tekstiksi esimerkiksi hakemukseen, mutta ei tehdä puolesta
- **Epäselvä tilanne** – tärkeää selvittää mihin suuntaan ohjattava haluaa edetä, mistä hän on kiinnostunut, mitä hän haluaa oppia ja miten hän voi päästä hyödyntämään omia vahvuuksiaan
- **Oman osaamisen tunnistaminen** – annetaan tukea myös sen sanoittamiseen ja markkinointiin
- **Palaute** – ohjattavalle positiivista ja kannustavaa palautetta suunnitelman toteuttamisen tueksi, lisäksi on hyvä pyytää palautetta yksilöohjauksesta jatkoa ajatellen

JATKO

- **Seuraava tapaaminen** – tarpeen vaatiessa uuden yksilöohjauksen sopiminen
 - » **Mitä** tapaamisten välillä tapahtuu? Mitä ohjattava voi tehdä itse – sovitaan mahdollinen tehtävä ennen seuraavaa tapaamista
- **Tiedostot** – tallennetaan ohjattavalle sekä muokattavat että valmiit versiot yksilöohjauksessa tehdyistä tiedostoista
- **Uudelleenarviointi** – yksilöohjauksia voi toteuttaa ohjattavan tarpeen mukaan yhden tai useampia ja asiaan voi palata myös myöhemmin tilanteen muuttuessa

HUOMIOITAVAA

Yksilöohjauksessa tulee muistaa ottaa huomioon ohjattavan elämäntilanne ja ne asiat, jotka hän haluaa itse tuoda esille ja jotka vaikuttavat hänen suunnitelmiinsa. Näitä voivat olla muun muassa:

- **Hyvinvointi**
- **Työkyky** (onko ohjattavalle soveltuvin esimerkiksi kokovai-osa-aikatyö tai vaikkapa kuntouttava työtoiminta)

- **Opiskeluvalmius** (onko elämäntilanteen kannalta parasta valita päivä- tai monimuoto-opinnot, työn ohessa opiskeleminen vai esimerkiksi tutkintoon valmentavat opinnot)
- **Perhetilanne**
- **Asevelvollisuus**
- **Sosiaalietuudet** (esimerkiksi opintotuki ja työnteon vaikutus siihen sekä mahdolliset vuorottelu- tai opinto- ja perhevapaat)
- **Toive** alan vaihtamisesta
- **Taloudelliset** velvoitteet

Nuoren kokemus yksilöohjauksesta:

“Päädyin ohjaukseen kouluterveydenhuollon järjestämän opintoterveysneuvottelun kautta kuraattorin ohjaamana. Toiveena oli saada apuja opintoihin liittyvän harjoittelupaikan löytymiseen. Olen psyykkisen oireilun takia ollut vaihtelevasti opiskelukykyinen viimeisien vuosien aikana, enkä ole siitä syystä kesätöihin edes pyrkinyt. Minulla ei siis paperilla ole oikein mitään, millä erottua edukseni työmarkkinoilla ja siksi työnhaku tuntuu nyt vaikealta. Toiveenani on ollut parantaa asemaani työmarkkinoilla kaikin mahdollisin tavoin. Toivoin saavani apua siihen, miten kompensoida puuttuvaa työkokemusta ja minkä verran ja miten kertoa töitä hakiessa omasta tilanteesta.

Tapaamisia oli yhteensä kolme; kaksi keväällä 2022 ja yksi tammikuussa 2023. Sain yksilöohjauksissa huikean määrän kannustusta ja konkreettisia vinkkejä yhteydenottoihin ja työnhakuun liittyen, ja kannustuksen ansiosta olen tässä hieman kehittynytkin. Hioimme yksilöohjauksissa CV:n sekä hakemuksen yhdessä kuntoon. Tapaamiset sujuivat hyvässä vuorovaikutuksessa tasavertaisesti keskustellen. Tämä tyyli on sopinut ainakin itselleni ja koin tulleeni 100 % kuulluksi. Ennen ohjausta en saanut ahdistuksen takia ansioluetteloa edes kirjoitettua valmiiksi, nyt olen jopa vähän ylpeä lähettäessäni sen eteenpäin. Tämä varmaan kertoo kaiken tarpeellisen siitä, miten kannustavaa ja rohkaisevaa työskentely on ollut.”

TAPAHTUMAT

Työnhaku ja yhteishaku koskettavat monia nuoria, jonka vuoksi on hyvä järjestää myös erilaisia näihin aiheisiin liittyvien koulutusten ja työpajojen lisäksi tapahtumia ja tilaisuuksia nimenomaan nuorille tutuissa ympäristöissä, kuten esimerkiksi kouluissa. Erilaiset tapahtumat ovat hyviä tilaisuuksia jalkautua sinne missä nuoret ovat ja niiden kautta voi markkinoida myös muuta toimintaa, kuten yksilöohjauksia.

Tapahtumia suunnitellessa on tärkeää ottaa huomioon nuorten tarpeet ja toiveet sekä nuorilähtöinen toiminta. Mikäli se on mahdollista, on osallistujilta hyvä kuulla toiveita ja mielipiteitä suunnitelluvaiheessa. Nuoret ja nuorten parissa toimivat ammattilaiset ovat toivoneet muun muassa nuorten rohkaisemiseksi tapahtumiin mukaan aitoja, samaistuttavia ja kannustavia urapolkutarinoita, joissa kerrotaan myös epäonnistumisista ja todellisesta matkasta siihen pisteeseen, jossa puhujat ovat nyt.

Tapahtumien puhujiksi voi järjestää resurssien salliessa muun muassa nuorten ehdottamia sosiaalisesta mediasta tuttuja ja kiinnostavia persoonia kertomaan inspiroivia uratarinoitaan mutta lisäksi eri tilaisuuksissa puhujina voi erittäin hyvin toimia myös esimerkiksi paikallisia yrittäjiä ja työnantajia, jotka usein tulevat mielellään kertomaan tärkeistä aiheista sekä esimerkiksi kesätyömahdollisuuksista nuorille. Oman alueen toimijoita kannattaa rohkeasti lähestyä myös tällaisten yhteistöiden merkeissä. Oppilaitoksiin voi kutsua vierailijoiksi myös esimerkiksi alumneja.

Isommat tapahtumakokonaisuudet voivat houkutella enemmän osallistujia, jolloin tapahtumiin on mahdollista sisällyttää myös erilaisia työpajoja, luentoja sekä messutyypistä toimintaa. Erilaiset rekrytapahtumat on hyvä järjestää esimerkiksi vuodenvaihteen jälkeen, jolloin kesätöiden hakeminen on ajankohaltaista. Tapahtumat kannattaa järjestää yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Kun mukana on useita toimijoita, markkinointi toimii paremmin ja monikanavaisesti ja erilaisten kohderyhmien tavoittaminen helpottuu.

Esimerkkejä työnhakuun liittyvistä tapahtumasisällöistä:

- **Uratarinat** – luennot livenä tai verkossa, puhujina eri alojen ammattilaisia ja esimerkiksi alumneja
- **Yrittäjien** ja työnantajien näkökulma – vinkit työn hakemiseen
- **Pop up -tapahtumat** – tarjolla esimerkiksi työnhakuun liittyvää neuvontaa
- **Rekrytointitapahtumat** – esimerkiksi messut, joissa työnhakijat ja työnantajat kohtaavat

VIDEOMATERIAALIT

Nuorilta sekä nuorten parissa toimivilta ammattilaisilta tuli toive lyhyistä videoista, joista nuoret voivat saada tietoa ja tukea työnhakuun. Videoiden teemoiksi valittiin vinkit hyvän CV:n ja videoesittelyn tekemiseen, työhaastatteluun, työnhakuprosessiin sekä työsuhteesta sopimiseen. Videot on tuotettu osaksi tätä opasta ja ne ovat maksutta ja avoimesti kenen tahansa käytettävissä. Videot on mahdollista jakaa linkkinä eteenpäin tai esimerkiksi upottaa nuorille suunnatuille nettisivuille työhauun tueksi.

Videoiden tavoitteena on kertoa työnhakuun liittyvistä keskeisistä asioista nuorille tiivistetysti mielenkiintoisella ja helposti ymmärrettävällä tavalla. Videoissa on tekstitys suomeksi sekä englanniksi. Videoita voi hyödyntää myös esimerkiksi työnhakuun liittyvien koulutusten sekä työpajojen osana esimerkiksi keskustelun herättäjinä tai vaikka introna aiheeseen.

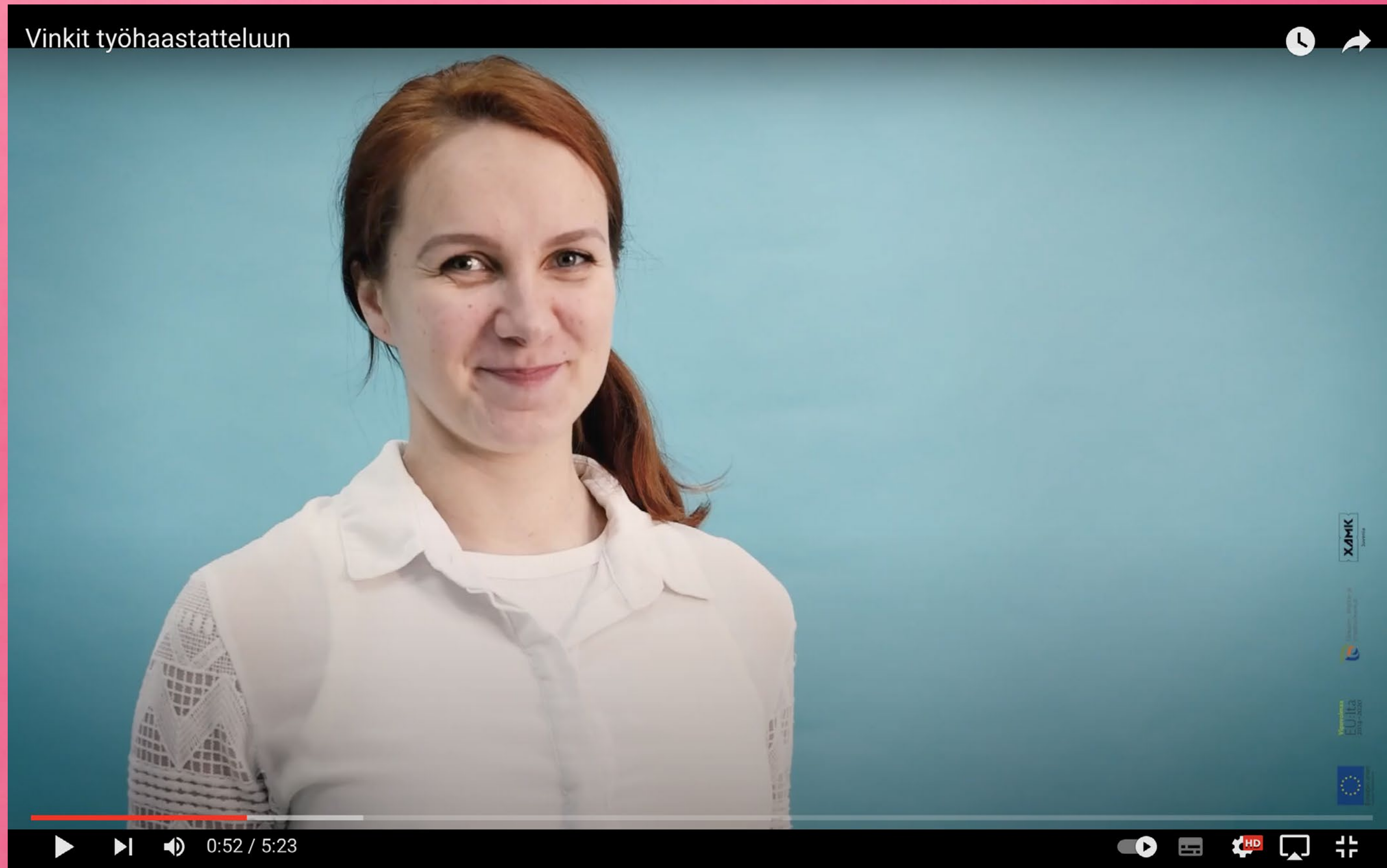
Lisää OSUVA-hankkeessa tuotettuja muita materiaaleja löytyy hankkeen

verkkosivuilta osoitteesta xamk.fi/osuva. Verkkosivuilta löytyy muun muassa CV:n mallipohja, jota voi hyödyntää esimerkiksi oman ansioluettelon tekemiseen. Tämän oppaan loppuun on lisäksi koottu linkkejä muun muassa työhauun tueksi tarkoitetuille verkkosivustoille sekä aiheeseen liittyviin muihin lähteisiin.

Vinkit työhaastatteluun

Vinkit työhaastatteluun

A video player interface showing a woman with reddish-brown hair tied back, wearing a white lace-trimmed blouse, speaking against a light blue background. The video player includes a progress bar at the bottom left showing 0:52 / 5:23, and various control icons (play, volume, settings, HD, full screen, share) at the bottom right. On the right side of the video frame, there are four vertical logos: XAMK, a logo with a blue and yellow circle, EURES, and the European Union flag.

Millainen on hyvä CV?

Millainen on hyvä CV?

ELLI ESIMERKKI

Syntymäaika 25.5.2005
Puhelin 040 987 6545
Osoite Esimerkkikatu 6
50100 Mikkeli
elli.esimerkki@gmail.com
Email

KOULUTUS

1.8.2022
Etelä-Savon ammattiopisto
Markanomi
Liiketoiminnan perustutkinto

2013-2022
Kalevanankkaan koulu
Peruskoulu

TAIDOT

• 30 suoritettua kunnatietoa
• 10 kunnatietoa
• 5 kunnatietoa

TYÖKOKEMUS

Mikkelin kaupunki
01.8. - 30.6.2022
Kivijän kesityöntekijä

- asiakaspalvelu
- hyllyttäminen
- asiakkaan kunnan tarkastus

Intersport Mikkeli
14.3. - 25.3.2022
5.10. - 7.10.2022
TET-harjoittelija

- asiakaspalvelu
- kassatyöntekijä
- hyllyttäminen
- viikkokassan siivoilu

LISÄTIETOJA

- Toimin Mikkelin Kilpa-Veikkojen 7-9-vuotiaan yleisurheiluyhdyksen ohjaajana
- Peruskoulun päättyessä sain Luoto Clubin stipendin hyvästä koulumenestyksestä
- Vapaa-ajallani harrastan salibandyä sekä koron kanssa lenkkeilyä

SUOSITTELIJAT

Emmi Nykänen
30-avartuntia / Xami
050 400 2677
emmi.nykanen@xami.fi

Elina de Boer
Projektijohtaja / Xami
050 4752327
elina.de.boer@xami.fi

CV:tä on hyvä muokata haettavan työtehtävän mukaan.
Revising the resume to match the work task is recommended.

0:27 / 4:51

XAMIK
Yhteistyössä
EUROPEAN UNION

Työsuhteesta sopiminen

Työsuhteesta sopiminen

uuden työsuhteen alkaessa huomioitavista asioista.
of things you should address at the start of new employment.

XAMK
EU-Itä
EU

0:12 / 3:19

Videosittelyn tekeminen

Videosittelyn tekeminen

Selviät oikein hyvin puhelimesi kameralla.
You will do just fine with your phone's camera.

1:05 / 2:44

HD

INNOSTU AIHEESTA LISÄÄ

Koulutukset ja työpajat

Jaatinen, E. 2019. Työpajoista saa lisää verkostoja ja vuorovaikutustaitoja. Xamk read 2/2019. 10.6.2019. Verkkolehti. Saatavissa: <https://read.xamk.fi/2019/logistiikka-ja-merenkulku/tyopajoista-saa-lisaa-verkostoja-ja-vuorovaikutustaitoja/>

Juslén, J. s.a. Koulutuksen järjestäminen webinaarina – miten se onnistuu?. Webinaari.fi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://webinaari.fi/2019/08/30/koulutuksen-jarjestaminen-webinaarina-miksi-ja-mita-pitaa-huomioida/>

Koulutustilaisuuden suunnittelun ja järjestämisen prosessi. s.a. Duodecim. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.duodecim.fi/wp-content/uploads/sites/9/2020/01/Koulutustilaisuuden-muistilista.pdf>

Tanner, P. 2016. Osallistavat työpajamenetelmät: case: Martela pelisääntötyöpaja monitilatointiin. Lahden ammattikorkeakoulu. Muotoilun koulutusohjelma YAMK Muotoilu- ja taideinstituutti. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016072113602>

Turku, J. 2021. Mitä fasilitointi on? Ideapakka. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ideapakka.fi/blogi/mita-fasilitointi-on/>

Vuorovaikutteisen verkkoseminaarin järjestäminen. 2020. Suomen kuntaliitto. PDF-tiedosto. Saatavissa: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cad=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiG1fH-q_7r-AhUWvosKHWViDrMQFnoECBAQA-Q&url=https%3A%2F%2Fwww.kuntaliitto.fi%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fmedia%2Ffile%2FVuorovaikutteinen_verkkoseminaarin_ohjeistus_TULOSTUS_2.pdf&usg=AOvVaw2eLjxakiJ2JUFnong6rHYJ&cshid=1682080984238097

Yksilöohjaus

AmmatINVALINTATESTI. 2022. Studentum.fi. WWW-dokumentti. Päivitetty 22.11.2022. Saatavissa: <https://www.studentum.fi/EducationTest/Start/11>

AVO ammatinvalintaohjelma. s.a. TE-palvelut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://asiointi.mol.fi/avo/responsive/front-page.xhtml>

Jatkuvaa oppimista elämäsi jokaiseen vaiheeseen. s.a. Opintopolku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opintopolku.fi/konfo/fi/>

Opiskele Etelä-Savossa, se voi muuttaa elämäsi. s.a. Savostamo. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.savostamo.fi/>

Talsi, M-T. 2022. Ammatinvalintatesti – tee testi ja löydä unelma-ammattisi. Duunitori. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://duunitori.fi/tyoelama/ammatinvalintatesti>

The VIA Character Strengths Survey. s.a. Via Institute On Character. WWW-tiedosto. Saatavissa: <https://www.viacharacter.org/survey/account/register>

Vikman, V. 2021. Onko suunta hukassa? Unelmakartta auttaa visualisoimaan tavoitteesi – katso 3 tapaa tehdä kartta. Duunitori. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://duunitori.fi/tyoelama/unelmakartta>

Tukea työnhakuun

Duunikoutsi. s.a. Talous ja nuoret.
WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tat.fi/palvelu/duunikoutsi/>

Kaikki työpaikat - ja myös niiden palkkoja.
2023. Duunitori. WWW-dokumentti.
Saatavissa: <http://www.duunitori.fi>

Työn hakeminen. s.a. SAK TYPE Työelämän
pelisäännöt. WWW-dokumentti. Saatavissa:
<https://tyoelamanpelisaannot.fi/fi/tyon-hakeminen/>

Työnhakuopas. 2023. Duunitori. WWW-do-
kumentti. Saatavissa: [https://duunitori.
fi/tyoelama/tyonhakuopas](https://duunitori.fi/tyoelama/tyonhakuopas)

Työnhaku. 2023. Työelämään.fi.
WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://
tyoelamaan.fi/tyopaikka/tyonhaku/](https://tyoelamaan.fi/tyopaikka/tyonhaku/)

Töiden ja tekijöiden kohtaamispaikka.
s.a. Työmarkkinatori. WWW-dokumentti.
Saatavissa: <http://www.te-palvelut.fi>

Valjasta LinkedIn-profiili avuksesi – näin
otat perusteet haltuun ja hyödyt palvelusta
työnhaussa. 2023. Duunitori. WWW-do-
kumentti. Saatavissa: [https://duunitori.fi/
tyoelama/linkedinin-perusteet-aloittelijalle](https://duunitori.fi/tyoelama/linkedinin-perusteet-aloittelijalle)

Vinkkejä työnhakuun. s.a. Työmarkki-
natori. WWW-dokumentti. Saatavissa:
[https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasi-
akkaat/tyonhaku/vinkkeja-tyonhakuun](https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/tyonhaku/vinkkeja-tyonhakuun)

Lue lisää

Alaverdyan, A. & Mattila, L. 2022. Blogi: Voimaantumista ja valtaistumista Digiosaa-Va-hankkeesta: Digiminäpystyvyyttä ja digiosallisuutta tavoittelemassa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Artikkel. Saatavissa: <https://www.jamk.fi/fi/artikkeli/blogi-voimaantumista-ja-valtaistumista-digiosaava-hankkeesta-digiminapystyvyytta-ja-digiosallisuutta>

Anckar, R. 2022. Eurooppalaisten nuorten digitaalisia työelämä- ja työnhakutaitoja vahvistamaan. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu e-Signals. Verkkolehti. Saatavissa: <https://esignals.fi/kategoria/tutkimus-ja-kehittaminen/eurooppalaisten-nuorten-digitaalisia-tyoelama-ja-tyonhakutaitoja-vahvistamaan/#24710cfe>

De Boer, E. & Nykänen, E. 2022. Nuorten digitaitojen vahvistamista työllistymisen edistämiseksi. Xamk read 3b/ 2022. 7.11.2022. Verkkolehti. Saatavissa: <https://read.xamk.fi/2022/kestava-hyvintointi/aika-digittaa-verkossa/nuorten-digitaitojen-vahvistamista-tyollistymisen-edistamiseksi/>

Kuurila, E. 2014. Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa. Turun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Opettajankoulutuslaitos. Väitöskirja. Turun yliopiston julkaisuja. Annales Universitatis Turkuensis. Sarja C 384. Saatavissa: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwizt6iO3u_-AhXmCRAIHTUiBF0Q-FnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.utupub.fi%2Fbitstream%2Fhandle%2F10024%-2F98607%2FAnnalesC384KuurilaVK.pdf&usg=AOvVaw3OD-MQGH-edPOfJwrF3YA9

Nuorten digitaidot -kartoitus 2021 Diginatiivimyyttiä murtamassa – Myös nuoret kaipaavat digitukea. 2021. Digi- ja väestötietovirasto. Raportti. Saatavissa: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj_yq6cgbv-AhVRs4sKHdbOBqUQFnoECC0QAQ&url=https%3A%2F%2Fdvv.fi%2Fdocuments%2F16079645%2F20502009%2FDVV_Nuortendigitaidot_kartoitus_raportti_2021.pdf&usg=AOvVaw07tXEfrHUjDALaFQsaq_95

Nuortennetti - koulu ja työ. s.a. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nuortennetti.fi/koulu-ja-tyo/>

Purhonen, K. 2022. Arviointia nuorten työelämätaidoista. Xamk. Blogi. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitystoiminnan-blogi/arviointia-nuorten-tyoelamataidoista/>

Räisänen, K. 2021. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret tarvitsevat erityistä tukea digitaalisessa arjessa. Diakonissalaitos. Blogi. Saatavissa: <https://www.hdl.fi/blog/tyon-ja-koulutuksen-ulkopuolella-olevat-nuoret-tarvitsevat-erityista-tukea-digitaalisessa-arjessa/>

Sovelto & SAK. 2017. Digiajan työelämävalmiudet – kaikille kätevästi. WWW-dokumentti. Saatavissa: www.sak.fi/serve/bWVkaWEvNTI3NS9maWVsZF9maWxl

Ylönen, E. 2021. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden uraohjauskokemukset. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Humanistisen alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Nuorisokasvatuksen johtamisen ja kehittämisen koulutus (ylempi amk). Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202105067498>

Lähteet

Bandura, A. 1995. Self-Efficacy in Changing Societies. Cambridge: Cambridge University Press. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511527692> [viitattu 8.3.2023].

Berg, P. & Myllyniemi, S. (toim.) 2020. Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020. Valtion nuorisoneuvosto. Nuorisotutkimusseura / Nuorisotutkimusverkosto. Opetus- ja kulttuuriministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://tietoanurista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf> [viitattu 8.3.2023].

Digi- ja väestötietovirasto. 2021. Nuorten digitaidot ja digituki – kartoitus 2021. Diginäkövinkkejä murtaamassa – Myös nuoret kaipaavat digitukea. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://dvv.fi/documents/16079645/20502009/DVV_Nuortendigitaidot_kartoitus_raportti_2021.pdf [viitattu 9.3.2023].

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta. 2020. Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf [viitattu 9.3.2023].

Juutilainen P-K., Lahtela, M., Aura, P., Mäkelä, N., Rantanen, O. Nikander, L. & Hannula, H. 2021. Uraohjausta korkeakouluissa. Selvitys opetus- ja ohjaushenkilöstön tulevaisuusorientaatiosta, koulutustarpeista ja uraohjaustaidoista. Teoksessa: Isosuo, T., Karttunen M. & Komonen, K. (toim.) 2021. Hyvä, parempi, paras tulevaisuuden uraohjaus. Käytännön kokeilut ja suositukset, 16–37. Xamk kehittää 163. Mikkeli: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-366-2> [viitattu 8.3.2023].

Opetushallitus. 2019. OSAAMINEN 2035 – Osaamisen ennakoitfoorumien ensimmäisiä ennakoititulosia. Raportit ja selvitykset 2019:3. PDF-dokumentti. Saatavissa: www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaaminen_2035.pdf [viitattu 7.3.2023].

Sitra. 2020. Megatrendit 2020. Sitran selvityksiä 162. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://media.sitra.fi/2019/12/15143428/megatrendit-2020.pdf> [viitattu 9.3.2023].

TE-palvelut. 2021. Digitaidot työhaussa ja työelämässä. WWW-dokumentti. Päivitetty 7.9.2021.

Valtiovarainministeriö. 2020. Digi Arkeen neuvottelukunta – Pyöreän pöydän keskustelu 16.2.2021 – Osaaminen ja taidot digitaalisessa yhteiskunnassa.

Vikman, V. 2021. Onko suunta hukassa? Unelmakartta auttaa visualisoimaan tavoitteesi – katso 3 tapaa tehdä kartta. Duunitori. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://duunitori.fi/tyoelama/unelmakartta> [viitattu 10.3.2023].

XAMK
INSPIROI